

ישנו מהר"י צמח²² שרשימותיו מוזכרים בכ"מ בחסידות²³ וכתב ג"כ הגהות (ונוזכרים בשם הגהת צמח וכיו"ב).

— גדלותו מוכנת מכך שהוא הי' בפורטוגל כצאצא למשפחת "אנוסים" וברח מכמה וכמה מקומות בהם נגזרו גזירות על כנ"י, והוא שב לחיות כיהודי שומר תומ"צ בגלוי, ולמד תורה אצל רבי חיים ויטאל, עד אשר כו"כ ענינים בחכמת האמת מקורם בהגהותיו, והרכה מהם מוכאים בספרי קבלה²⁴.

רואים, אפוא, כיצד אפשר להתעלות ע"י עבודה ויגיעה. באותה תקופה הרי היו כו"כ הגבלות על לימוד חכמת הקבלה²⁵ ומ"מ למדו עמו!

★ ★ ★

ג. רש"ג: בברכת-המזון האם צריך לומר הן את "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב" והן את "הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה"?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בודאי²⁶, וראי' מ"יעלה ויבוא" (דר"ה) שאומרים ג"כ מקרא קודש ויום הזכרון.

= ★ =

-
- יותר [מפע"ח] ועליו סומכין.
- (22) בהבא להלן ראה גם שיחת מוצש"פ בשלח תשל"ח סי"א ('שיחות קודש' תשל"ח כרך א ע' 476).
- (23) ראה לקו"ת חקת נז, ג. הגהת אדנ"ע הנ"ל הע' 21. ועוד. — ולהעיר משיחת שבת חוהמ"ס תשכ"ד ס"ג. ואכ"מ.
- (24) ראה הקדמת מהר"ם פאפירש לעץ חיים. שה"ג בערכו (יעקב צמח). מע' ספרים ע' קול ברמה.
- (25) ראה ש"ך יר"ד סרמ"ו סק"ו בסופו. וראה מדרש שמואל לאבות ספ"ה. שערי זהר לאבות שם. ניצוצי זהר לזח"א קצא, א(ג). וכ"כ בסידור בית יעקב (להר"י עמדין) הל' ת"ת ס"ח.
- (26) ודלא כמ"ש הפמ"ג בנועם מגדים (עם ביה"ל) לג, ב. מנהגי חת"ס פ"ז הע' ג.